Internationale beleidsvergelijking pepperspray.

Een verkenning naar de landen Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk, België en Denemarken

Colofon

Projectnaam	Internationale beleidsvergelijking pepperspray. Een verkenning naar de landen Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk, België en Denemarken
Versienummer	1.0
Contact	Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving | Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding | Strafrechtelijke handhaving Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag Postbus 20301 | 2500 EH

Inhoud

1 Wetgeving en beleid rondom zelfverdedigingssprays in omringende landen—8
1.1 Nederland—8
1.1.1 Wettelijk kader—8
1.1.1.1 Strafbaarheid—8
1.1.1.2 Strafuitsluitingsgronden bij zelfverdediging—9
1.1.2 Overwegingen—10
1.1.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray—10
1.2 Duitsland—11
1.2.1 Wettelijk kader—11
1.2.2 Overwegingen—12
1.2.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray—13
1.3 Oostenrijk—14
1.3.1 Wettelijk kader—14
1.3.2 Overwegingen—14
1.3.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray—15
1.4 Frankrijk—15
1.4.1 Wettelijk kader—15
1.4.2 Overwegingen—15
1.4.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray—16
1.5 België—16
1.5.1 Wettelijk kader—16
1.5.2 Overwegingen—16
1.5.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray—17
1.6 Denemarken—18
1.6.1 Wettelijk kader—18
1.6.2 Overwegingen—18
1.6.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray—19

2 Conclusies—21

3 Bronnenlijst—23

Inleiding

Op 2 september 2025 zegde MJenV tijdens het vragenuur toe onderzoek te laten uitvoeren naar het internationale beleid rondom pepperspray (2025D43740). Deze verkenning vormt hiervan het resultaat. Het betreffende vragenuur had betrekking op vragen van het lid Mutluer aan de minister van Justitie en Veiligheid over de moord op Lisa (17) uit Abcoude en de veiligheid van vrouwen.

De moord op Lisa zorgde voor veel maatschappelijke onrust en een roep om maatregelen. Lid Boswijk (CDA) vroeg tijdens het vragenuur aan MJenV hoe hij dacht over pepperspray, omdat hij in zijn eigen kring mensen kende die het uit voorzorg bij zich droegen, terwijl het middel in Nederland illegaal is. In reactie op deze vraag zegde MJenV toe een beleidsvergelijkend onderzoek te laten uitvoeren naar enkele omliggende landen waar pepperspray al dan niet legaal is. Het gaat om de landen Duitsland, Oostenrijk, Frankrijk, België en Denemarken.

In deze beleidsvergelijking richten we ons op drie vragen:

1. Wat is het wettelijk kader met betrekking tot pepperspray in de betreffende landen?
2. Welke overwegingen liggen aan het beleid ten grondslag?
3. Wat zijn de ervaringen van de betreffende landen inzake het gevoerde beleid?

Het doel van deze verkenning is het verkrijgen van inzicht in het beleid rondom pepperspray in de ons omringende landen zodat MJenV een geïnformeerde beleidsbeslissing kan nemen en tevens de Kamer hierover kan informeren.

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden is gebruik gemaakt van deskresearch op basis van open bronnen[1], het uitvragen onder beleidsmedewerkers in de betreffende landen via de Permanente Vertegenwoordiging en via het 'Network for legislative cooperation between the ministries of Justice of the European Union' (Legicoop) en waar mogelijk (groeps)gesprekken over pepperspraybeleid met ambtenaren uit de betreffende landen. Gesprekken zijn gevoerd met: een delegatie van vijf Deense politieambtenaren; een adviseur van de Belgische Minister van Consumentenbescherming, Sociale fraudebestrijding, Personen met een Handicap en Gelijke Kansen; een onderzoeker van het Belgische Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen die in opdracht van Minister van Gelijke Kansen een soortgelijke verkenning naar pepperspray als zelfbeschermingsmiddel voor vrouwen in België uitvoert.

De problematiek van geweld en intimidatie tegen vrouwen is een breed maatschappelijk probleem dat voortkomt uit genderongelijkheid en vrouwenhaat. Dit vergt een brede aanpak waar vanuit de Rijksoverheid verschillende departementen bij betrokken zijn. Cruciaal hierbij zijn ook de gemeenten en initiatieven vanuit de samenleving. Het effect van deze brede aanpak zal tijd in beslag nemen. Verdedigingsmiddelen kunnen vrouwen helpen om zich veiliger te voelen. Ook kunnen verdedigingsmiddelen vrouwen helpen om zich in concrete dreigende situaties te bevrijden van mannen.

[1] Openbare stukken afkomstig van: parlement, ministeries, politie, Openbaar Ministerie, gemeenten, adviesorganen, media, wetenschap.

In deze verkenning worden de wettelijke kaders, de beleidsoverwegingen en ervaringen met het al dan niet toestaan van pepperspray als verdedigingsmiddel in de omringende landen in kaart gebracht. De verkenning heeft als doel om de voor- en nadelen van pepperspray als verdedigingsmiddel te inventariseren. De bevindingen uit deze verkenning kunnen bijdragen aan de beantwoording van de vraag of pepperspray een goed middel is voor vrouwen in Nederland om hen te helpen in hun verdediging.

1 Wetgeving en beleid rondom zelfverdedigingssprays in omringende landen

1.1 Nederland

1.1.1 Wettelijk kader

Peperspray valt onder voorwerpen die bestemd zijn voor het treffen van personen met giftige, verstikkende, weerloos makende, traan verwekkende en soortgelijke stoffen. Pepperspray is in Nederland onderdeel van categorie II wapens, dit zijn wapens met het grootste gevaar zettende karakter.

In de Wet wapens en munitie (Wwm) is bepaald welke voorwerpen aangemerkt zijn als wapens. De wapens zijn verdeeld in vier categorieën:

Categorie I: Onder meer ploertendoders, wurgstokken en stiletto's. Deze wapens zijn verboden voor iedere burger en alleen de overheid mag beschikken over deze wapens.

Categorie II: Onder meer vuurwapens die bedoeld zijn voor gebruik door de krijgsmacht, waaronder automatische vuurwapens, en bepaalde stoffen, waaronder weerloosmakende, traanverwekkende stoffen, zoals pepperspray. Deze wapens zijn verboden voor iedere burger en alleen bedoeld voor gebruik door de overheid.

Categorie III: Onder meer geweren, revolvers en pistolen. Deze wapens zijn verboden voor iedere burger maar kunnen via een vergunning verkregen worden door een burger.

Categorie IV: Onder meer luchtbuks, kruisbogen en degens. Deze wapens mogen burgers zonder vergunning hebben, maar zij mogen deze wapens niet in het openbaar dragen.

1.1.1.1 Strafbaarheid

Pepperspray is strafbaar gesteld als een wapen van categorie II onder 6 in de Wwm. Op basis van de Wwm dient voor wat betreft de strafbaarheid van sprays in dit kader onderscheid gemaakt te worden tussen bepalingen in twee verschillende categorieën:

1) Per definitie bestemd voor het treffen van personen (categorie II onder 6)
Bij deze categorie gaat het hierbij om voorwerpen die (per definitie) bestemd zijn voor het treffen van personen met giftige, verstikkende, weerloosmakende, traanverwekkende en soortgelijke stoffen. Hieronder vallen de sprayflesjes met pepperspray.[2]

[2] Artikel 2 lid 1 categorie II sub 6 Wet wapens en munitie.

Het bezit en gebruik van deze voorwerpen is strafbaar op grond van de Wwm. De Wwm sanctioneert het bezit van pepperspray met een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaar of een geldboete van de vijfde categorie.[3]

Sprayflesjes met vloeibare stoffen met ingrediënten zoals ethanol, butaan, diethylsulfide, butaanzuur, alkoxy alcoholen vallen onder deze groep voorwerpen. De stoffen veroorzaken o.a. irritatie op ogen, huid en ademhalingsorganen, kortademigheid, hoofpijn, sufheid en bewusteloosheid en kunnen inwerking hebben op het centrale zenuwstelsel met verlaging van het bewustzijn als gevolg. Inademing kan leiden tot misselijkheid, opwinding, duizeligheid, sufheid en zwaktegevoel.

2) Onder omstandigheden bestemd om letsel aan personen toe te brengen of mee te dreigen (categorie IV onder 7)

Bij deze categorie gaat het om voorwerpen die gebruikt worden voor alledaagse doeleinden maar ook als wapen kunnen dienen. Indien een persoon deze voorwerpen bij zich draagt met als doel hiermee te dreigen (bijv. bij verdediging), dan kunnen deze voorwerpen op grond van de Wwm worden aangemerkt als een wapen. Denk bijvoorbeeld aan schroevendraaiers, keukenmessen, honkbalknuppels, stalen pijpen, e.d., maar ook spuitbussen met haarlak, verf, e.d. kunnen als wapen ingezet worden terwijl dit niet de primaire functie van de voorwerpen zijn. Deze voorwerpen kunnen dus onder omstandigheden strafbaar zijn. Hierbij dient te worden aangetoond dat naar de aard of de omstandigheden waaronder deze voorwerpen worden aangetroffen redelijkerwijs kan worden aangenomen dat deze voorwerpen bestemd zijn om letsel aan personen toe te brengen of mee te dreigen (bijv. voor zelfverdediging).[4]

De wetgever heeft bij deze voorwerpen van categorie IV onder 7 een vangnetfunctie voor ogen gehad, waarbij voorwerpen als wapen kunnen aangewezen indien het dagelijks gebruik in schril contrast staat met de omstandigheden waarin ze worden aangetroffen (bijv. het dragen van een keukenmes tijdens het uitgaan).

1.1.1.2 Strafuitsluitingsgronden bij zelfverdediging

In artikel 41 Wetboek van Strafrecht is de strafuitsluitingsgrond 'noodweer' opgenomen. Daarin staat dat iemand niet strafbaar is indien hij 'een feit begaat, geboden door de noodzakelijke verdediging van eigen of eens anders lijf, eerbaarheid of goed tegen ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding.' Indien iemand de grens overschrijdt van de noodzakelijke verdediging (noodweer) en dus niet meer proportioneel handelt, kan sprake zijn van noodweerexces. Dit moet dan het onmiddellijke gevolg zijn van een hevige gemoedsbeweging.

Het Openbaar Ministerie zal in elk individueel geval afwegen of het opportuun is om te vervolgen op de overtreding van het verbod op het bezit van pepperspray. In de zaak waarin een juweliersvrouw uit Deurne twee overvallers doodschoot tijdens een gewapende overval, was sprake van noodweer en heeft het hof besloten dat de vrouw zichzelf tegen de overvallers mocht verdedigen, ook al gebruikte ze hierbij een vuurwapen waartoe zij niet bevoegd was.

---

[3] In de richtlijn voor strafvordering wapens en munitie (2016R017) staat de richtlijn opgenomen dat een *first offender* een geldboete va € 350,- krijgt en bij recidive € 500,-. Eventueel Taakstraf van 40 uur. Vaker recidive levert een taakstraf op van 50 uur of een gevangenisstraf van 3 weken onvoorwaardelijk. Vanzelfsprekend zal altijd gekeken worden naar alle omstandigheden van het geval.

[4] Artikel 2 lid 1 categorie IV sub 7 Wet wapens en munitie.

1.1.2 Overwegingen

Pepperspray mag in Nederland alleen door de overheid gebruikt worden. De wettelijke basis voor het gebruik van pepperspray door overheidsorganisaties is in Nederland vastgelegd in het 'Besluit van 22 maart 2002 tot wijziging van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaren in verband met het opnemen van pepperspray als geweldsmiddel' (Stb. 2002, 174). Voor wat betreft de beleidsoverwegingen voor het verbod op het bezit en gebruik van pepperspray door burgers in Nederland is deskresearch uitgevoerd naar parlementaire stukken en interne beleidsdocumenten van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Er zijn geen documenten aangetroffen hierover anders dan de onderbouwing van het verbod op weerloosmakende, traanverwekkende stoffen in de Wwm.

Uit de uitgebreide onderbouwing van de Ambtsinstructie voor de politie kan worden opgemaakt dat de gevaarzetting van pepperspray zodanig is, dat deze uitsluitend kan worden toevertrouwd aan daartoe getrainde professionals, zoals politieambtenaren, de Koninklijke Marechaussee of de buitengewoon opsporingsambtenaar. Hierbij wordt onder meer gewezen op schadelijkheid van pepperspray voor risicogroepen die gezondheidsproblemen kunnen ervaren, specifieke toepassingen die vermeden moeten worden, zoals spuiten in de mond, en het bieden van adequate nazorg.

Kortom: pepperspray wordt in Nederland gezien als een wapen omdat deze spray de *functie* van een wapen heeft (het uitschakelen van een tegenstander) en om die reden uitsluitend kan worden toevertrouwd aan daartoe getrainde professionals van de overheid om in te zetten als een geweldsmiddel ter uitoefening van de handhaving van de openbare orde en veiligheid (geweldsmonopolie van de staat).

1.1.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray

Documenten over ervaringen met pepperspray beperken zich tot het gebruik van pepperspray als geweldsmiddel door de overheid. De belangrijkste studie op dit thema betreft het onderzoek 'Politiële bewapening in perspectief - Over gebruik en effectiviteit van pepperspray & wapenstok' dat in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) is uitgevoerd in 2012.[5] Uit dit onderzoek blijkt het volgende:

> "Het middel is in ongeveer een kwart van de gevallen niet effectief: de verdachte is dan nog steeds in staat zich te verweren dan wel aan te vallen. Als pepperspray wel werkt, dan is de verdachte tijdelijk min of meer uitgeschakeld en kan deze zonder problemen worden ingerekend. Het dreigen met pepperspray blijkt soms al genoeg. […]
>
> De effectiviteit van pepperspray wordt, naast het feit dat een deel van de mensen niet of minder gevoelig is voor pepperspray, begrensd door het besmettingsgevaar dat er is. Het risico is aanwezig dat de sprayende politieambtenaar zelf of collega's in aanraking komen met pepperspray. Daarmee worden mogelijk zijzelf of collega's

[5] Kamerstukken II 2012/13, 29628, nr. 330 en https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/1960

> uitgeschakeld. Pepperspray is daarom minder goed bruikbaar in kleine ruimtes en in situaties waarbij er reeds sprake is van een fysiek treffen. Desondanks wordt pepperspray regelmatig in dergelijke situaties gebruikt met als gevolg een daadwerkelijke besmetting van de sprayende politieambtenaar of van collega's.
>
> Een derde begrenzing van het pepperspraygebruik wordt gevormd door de weersomstandigheden. Als het flink waait of regent, dan is de kans dat de spray ook daadwerkelijk in het gezicht van de verdachte komt, immers een stuk minder groot. […]
>
> kunnen we vaststellen dat het toevoegen van pepperspray aan de uitrusting van de politie, meer geweldgebruik heeft veroorzaakt. Niet alleen in Nederland, maar ook in andere landen is deze tendens waargenomen. Dit wordt verklaard uit een toegenomen zelfverzekerdheid om een conflict aan te gaan (en in eigen voordeel te beslechten)."[6]

Hoewel het onderzoek van het WODC zich richtte op pepperspraygebruik door politie en KMar, gelden de door hen beschreven beperkingen en risico's ook voor eventueel gebruik van pepperspray door burgers.

1.2 Duitsland

1.2.1 Wettelijk kader

Pepperspray valt als 'Reizstoffsprühgerät (irritantstofspray-apparaat) in Duitsland in beginsel onder de Wapenwet (WaffG).[7] Een uitzondering bestaat voor sprays die duidelijk zijn gelabeld als 'Tierabwehrspray' (dierafweerspray) en voldoen aan keurmerken (zoals het PTB -keurmerk, een Duits keurmerk voor veiligheidsproducten). Voorbeelden van producteisen zijn de sterkte van de werkzame stof in de spray en het spuitvermogen van de spray zelf (afstand). De krachtigste sprays zijn alleen toegestaan bij speciale overheidsdiensten zoals de politie of het leger.

In Duitsland kunnen burgers Tierabwehrspray kopen in online winkels, gespecialiseerde winkels voor veiligheidsuitrusting en in buiten- en kampeerwinkels. Daarnaast kan men deze nu ook legaal kopen in drogisterijen of apotheken. Volgens een Duitse strafrechtjurist mogen zelfs minderjarigen Tierabwehrspray kopen, hoewel winkeliers ervoor mogen kiezen dat niet aan hen te verkopen.[8] De spray mag gedragen worden in het openbaar, maar op evenementen (concerten, sportwedstrijden) is dit meestal verboden.

Wat betreft het gebruik is Tierabwehrspray alleen bedoeld voor het zich verdedigen tegen agressieve of vijandige dieren. Uitzondering is net als in Nederland een zelfverdedigingssituatie (Notwehr). Strafrechtjuristen wijzen er echter op dat bij het daadwerkelijk gebruik tegen personen een rechter oordeelt of het gebruik proportioneel en subsidiair was. De bewijslast zal in dat geval liggen bij de gebruiker van het geweldsmiddel en deze zal vervolgbaar zijn voor het toebrengen van ernstig

---

6 https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/1960, pp. 113-115.
7 https://www.gesetze-im-internet.de/waffg_2002/BJNR397010002.html
8 https://www.arag.de/rechtsschutzversicherung/privatrechtsschutz/pfefferspray-notwehr/

lichamelijk letsel. De minimumstraf daarvoor is in Duitsland 3 maanden gevangenisstraf.

1.2.2 Overwegingen

In Duitsland is het bezit van Tierabwehrspray weliswaar toegestaan, maar raadt de politie het dragen van wapens zoals pepperspray af: "Davon rät die Polizei jedoch grundsätzlich ab, denn das Tragen von Waffen (Messer, Pfefferspray usw.) bietet keine Sicherheit, sondern kann die Gefahr sogar erhöhen."[9] Concreet geeft de Duitse politie het volgende advies ten aanzien van het dragen van wapens (waaronder pepperspray):

> "Messen of peppersprays bieden geen veiligheid. Sommige mensen voelen zich veiliger als ze een wapen, bijvoorbeeld een mes of pepperspray, bij zich dragen. Maar dit gevoel van veiligheid is een misvatting.
>
> Want:
> - Wapens bieden een vals gevoel van veiligheid! Ze kunnen je eigen risico's vergroten.
> - Wapens leiden ertoe dat je andere, veiligere gedragsopties over het hoofd ziet.[10]
> - Wapens kunnen worden afgenomen en tegen de drager worden gebruikt.
> - Wapens leiden tot escalatie van geweld.
> - Wapens maken het voor hulpverleners en de politie moeilijker om te zien wie de dader en wie het slachtoffer is.
> - Het gebruik van messen leidt zeer snel tot levensbedreigende verwondingen en kan aanzienlijke strafrechtelijke en financiële gevolgen hebben.
> - Schrikwapens en nepwapens zijn vaak niet te onderscheiden van echte wapens en leiden in het ergste geval tot het gebruik van vuurwapens door de politie.
>
> Bovendien kunnen overtredingen van de wapenwetgeving en -voorschriften worden bestraft met een boete of gevangenisstraf.
>
> De politie raadt daarom ten zeerste af om wapens van welke aard dan ook bij zich te dragen. Ook voor verdedigingsdoeleinden mogen wapens, zoals messen en pepperspray, niet worden meegenomen.
>
> Let op:
>
> Het dragen van wapens is onderworpen aan wapenwetgeving en is in sommige gevallen verboden of vereist een officiële vergunning (bijv. verbod op het dragen van eenhandmessen, klein wapenvergunning voor alarm-, prikkel- en signaalwapens). Houd er bovendien rekening mee dat het dragen van wapens bij openbare evenementen en in wapenverboden zones verboden is.

[9] https://www.polizei-beratung.de/themen-und-tipps/gewalt/gewalt-unterwegs/

[10] Zoals het vermijden van onveilige plekken, van tevoren afspreken om samen te reizen, de-escalatie van onenigheid of conflicten.

> Als alternatief voor messen, pepperspray enz. kunt u een zogenaamd piepalarm (of zakalarm) gebruiken, vooral als er nog andere personen in de buurt zijn. Wanneer het alarm wordt geactiveerd, klinkt er namelijk een luide pieptoon die omstanders op het voorval attent maakt. Het doel is dat de dader afziet van zijn daad in het bijzijn van mogelijke getuigen."[11]

1.2.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray

De Duitse Wapenwet (Waffenrecht) wordt momenteel uitgebreid geëvalueerd door het federale ministerie van Binnenlandse Zaken (gestart september 2025). Dit betreft een omvangrijk traject dat loopt tot en met 2026. Omdat reguliere pepperspray in Duitsland onder de Wapenwet valt, zal dit middel ook worden meegenomen in deze evaluatie.[12]

In Duitsland zijn op dit moment geen evaluatiestudies gedaan naar Tierabwehrspray-gebruik door burgers. In sommige lokale wapenverbodszones zijn bij fouilleringsacties busjes pepperspray aangetroffen bij burgers op straat, zoals bij een langdurige wapenverbodszone in Leipzig. Daar werd in de periode november 2018 – augustus 2020 57 keer Tierabwehrspray of pepperspray in beslag genomen.[13]

Over politiegebruik van pepperspray is wel wat bekend, maar dat is beperkt. In de Bondsdag werd in 2018 een vraag gesteld aan de verantwoordelijk staatsecretaris van de politie over hoeveel personen er in de afgelopen 14 jaar (dus vanaf 2004) in Duitsland zijn overleden of gewond zijn geraakt als gevolg van gebruik van pepperspray door politiegebruik. Het antwoord luidde dat de Bondsregering niet op de hoogte is van sterfgevallen of verwondingen die het gevolg zijn van het gebruik van pepperspray door de federale politie. De Bondsregering had op dat moment geen informatie over het gebruik van pepperspray door de politie van de deelstaten.[14]

---

11 https://www.polizei-beratung.de/themen-und-tipps/gewalt/gewalt-unterwegs/ Zie ook: https://www.berlin.de/polizei/aufgaben/praevention/gewalt/artikel.780097.php#:~:text=Verst%C3%B6%C3%9Fe%20gegen%20waffenrechtliche%20Bestimmungen%20und,und%20Pfefferspray%2C%20nicht%20mitgef%C3%BChrt%20werden (Vertaling door Deepl Premium)

12 https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/kurzmeldungen/DE/2025/09/waffenrecht-evaluierung.html

13 https://static.leipzig.de/fileadmin/mediendatenbank/leipzig-de/Stadt/02.3_Dez3_Umwelt_Ordnung_Sport/32_Ordnungsamt/KPR/Bericht_Auswertung-WVZ_SMI-PO.pdf

14 https://dserver.bundestag.de/btd/19/043/1904317.pdf

1.3 Oostenrijk

1.3.1 Wettelijk kader

Pepperspray ("Pfefferspray") geldt als wapen onder de Oostenrijkse Waffengesetz (WaffG).[15] Volgens artikel 1 van de Wapenwet zijn wapens voorwerpen die door hun aard bedoeld zijn:

1) om het aanval- of verdedigingsvermogen van personen door directe impact uit te schakelen of te verminderen, of

2) om te worden gebruikt voor het afvuren van schoten bij de jacht of bij de schietsport.

Peppersprays worden beschouwd als wapens in de zin van artikel 1, lid 1, WaffG. Het verwerven, bezitten en dragen van deze wapens is zonder wapenvergunning toegestaan voor personen die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt en aan wie geen wapenverbod is opgelegd. Het gebruik van pepperspray is net als in Duitsland uitsluitend toegestaan in situaties van zelfverdediging (Notwehr). Iedereen die pepperspray gebruikt tegen een persoon zonder dat er sprake is van een onwettige aanval (zelfverdedigingssituatie), of die de noodzakelijke mate van verdediging overschrijdt (proportionaliteit en subsidiariteit), kan strafrechtelijk worden vervolgd. In aangewezen wapenverbodszones (op grond van §36b Sicherheitspolizeigesetz) kan het dragen van wapens, ook pepperspray, verboden zijn.[16] Dergelijke zones worden regelmatig in onder andere Wenen ingesteld.

1.3.2 Overwegingen

Oostenrijk kiest met pepperspray voor een niet-dodelijk middel om burgers de mogelijkheid te bieden zich te verdedigen tegen ernstige aanvallen, zo is af te leiden uit de toelichting op de wetgeving. Zelfverdediging is toegestaan bij Notwehr. Het Strafwetboek legitimeert noodzakelijke verdediging tegen een (dreigende) onrechtmatige aanval (§3 StGB). Pepperspray past als niet-dodelijk middel binnen dat Notwehr-kader. De wetgever kiest daarbij voor reguleren in plaats van verbieden. Hoewel pepperspray als "wapen" onder de Waffengesetz valt, staat zij het bezit/dragen toe voor 18+. Dat is voor Oostenrijk een acceptabele balans tussen toegestane zelfbescherming en misbruikbeperking.[17] Een andere vorm van misbruikbeperking zijn de genoemde wapenverbods-zones waarmee Oostenrijk probeert geografische regulering te bewerkstelligen.

Hoewel niet expliciet genoemd in beleidstukken moet deze regulering ook bezien worden in de historische regulering van overige wapens, zoals vuurwapens. Oostenrijk kent een lange traditie van vuurwapenbezit, die samenhangt met de breed beoefende jacht. Zo is het in Oostenrijk eenvoudig een jachtvuurwapen aan te

15 https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10006016&FassungVom=2025-10-13

16 https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Gesetzesnummer=10005792&Abfrage=Bundesnormen

17 https://www.oesterreich.gv.at/de/themen/gesetze_und_recht/waffenrecht/Seite.2450220?utm_

kopen en te bezitten. Oostenrijk is daardoor in Europa het zwaarst bewapende land met 30 vuurwapens per 100 inwoners (Nederland: 2.60 per 100; cijfers uit 2018).[18] Vanwege het ruime vuurwapenbezit kan het Oostenrijkse peppersprayбeleid worden begrepen als een niet-dodelijk alternatief ter zelfverdediging.

1.3.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray

Voor wat betreft specifiek pepperspray is er in Oostenrijk geen beleidsevaluatie beschikbaar. Wel is het zo dat het Oostenrijkse vuurwapenbeleid sinds juni 2025 ter discussie staat.[19] Op 10 juni 2025 schoot een 21-jarige Oostenrijker met twee vuurwapens 10 leerlingen dood op een middelbare school. De wapens waren legaal aangekocht.[20] Er lijkt nu een brede politieke meerderheid te zijn ontstaan voor aanscherping van de Oostenrijkse Wapenwet.

1.4 Frankrijk

1.4.1 Wettelijk kader

In Frankrijk vallen kleine flacons pepperspray (minder dan 100 ml) onder de categorie D van de Franse Wapenwet (Art. R311-2, Code de la sécurité intérieure: Section 2: Classement des matériels de guerre, armes et munitions).[21] Dat betekent dat meerderjarigen (18+) deze vrij kunnen kopen en thuis mogen bewaren. In het openbaar dragen is verboden[22], tenzij er een legitieme reden is *(motif légitime*). Als die reden er niet is, dan mag de politie de spray in beslag nemen.[23] Dat de spray zou worden gedragen om te reageren op een ruzie of om een potentieel gevaar het hoofd te kunnen bieden is op zichzelf geen legitieme grond.

Defensief gebruik is wettelijk alleen toegestaan onder de strikte voorwaarden van rechtmatige zelfverdediging (noodweer, art. 122-5 Code pénal).[24] De handeling moet proportioneel zijn en strikt noodzakelijk voor het doel om een ernstige en onwettige aanval of inbreuk af te slaan. Het zonder rechtvaardiging buitenshuis dragen van een categorie D wapen kan (afhankelijk van het wapen en de omstandigheden) leiden tot boetes tot € 15.000,- en 1 jaar gevangenisstraf.[25]

1.4.2 Overwegingen

In Frankrijk biedt de wet burgers een mogelijkheid om zichzelf via pepperspray te kunnen verdedigen met een niet-dodelijk verdedigingsmiddel. Door het volume en de sterkte van het product te beperken (dus 100 ml maximaal en een beperkte concentratie), wordt het misbruik en eventueel letsel zoveel mogelijk beperkt. De pepperspray moet voorzien zijn van waarschuwingen om zo de aandacht te vestigen

[18] https://www.smallarmssurvey.org/database/global-firearms-holdings#:~:text=There%20are%20more%20than%20one,data%20by%20country/territory.) Het gaat hier om legale vuurwapens. De hoeveelheid illegale vuurwapens wordt voor Oostenrijk veel hoger ingeschat.
[19] https://www.groene.nl/artikel/de-oostenrijkse-wapenwet-staat-ter-discussie
[20] https://nos.nl/artikel/2570625-schietpartij-op-oostenrijkse-school-tien-slachtoffers-in-17-minuten
[21] https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000052208392
[22] Het verbod geldt ook voor voertuigen.
[23] https://www.service-public.gouv.fr/particuliers/vosdroits/F2248
[24] https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000006417218
[25] https://www.service-public.gouv.fr/particuliers/vosdroits/F2248

op mogelijke schade. Tenslotte is er een duidelijk onderscheid tussen legaal bezit thuis en illegaal dragen op straat gemaakt.

1.4.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray

Voor wat betreft ervaringen omtrent pepperspraybeleid in Frankrijk heeft dit onderzoek geen evaluaties teruggevonden.

1.5 België

1.5.1 Wettelijk kader

Pepperspray is in België voor burgers een verboden wapen (art. 3, §1, 10° Wapenwet). Men mag het niet kopen, invoeren, bezitten, vervoeren of dragen. Overtreding kan leiden tot inbeslagname en strafrechtelijke sancties. Overtreding van de Wapenwet wordt bestraft met gevangenisstraf van 1 maand tot 5 jaar en/of een geldboete van € 100,- tot € 25.000,- (art. 23 Wapenwet).[26]

De Wapenwet is niet van toepassing op diensten van het openbaar gezag (o.a. politie) en de wapens die in hun dienstuitoefening worden gedragen binnen hun reglementaire uitrusting (art. 27). Beveiligers van openbare vervoersmaatschappijen (bijv. Securail/MIVB) mogen onder strikte voorwaarden pepperspray dragen en gebruiken; dit is geregeld in het Koninklijk Besluit van 10 juni 2006.[27] Dit geldt niet voor het publiek.

1.5.2 Overwegingen

Net als in Nederland is er op dit moment in België een maatschappelijke discussie gaande over (seksueel) geweld tegen vrouwen en hoe dit te stoppen. De moord op Lisa maakt ook in België veel los. Aan het debat nemen politici en opiniemakers deel, maar ook maatschappelijke organisaties voor de rechten van vrouwen, slachtofferhulp en politie.

Vlaams Belang diende recentelijk (2025) een wetsvoorstel in voor legalisering van pepperspray. Een dergelijk voorstel was geen novum. Onder andere in 2004 en 2020 bracht Vlaams Belang ook al een wetsvoorstel hiertoe in. In een eerste reactie op het recente wetsvoorstel toonde minister Beenders van Gelijke Kansen, verantwoordelijk voor de veiligheid van vrouwen, zich geïnteresseerd: "Ik wil dat vrouwen zich op straat veilig voelen en 's avonds veilig kunnen gaan wandelen of joggen. Als vandaag één vrouw op de drie in ons land pepperspray, deo of sleutels meeneemt om zich veilig te voelen, dan moeten we daarmee aan de slag." Daarop kondigde de minister een onderzoek aan: "Van mij mogen vrouwen pepperspray op

[26] https://etaamb.openjustice.be/nl/wet-van-08-juni-2006_n2006009449.html https://justitie.belgium.be/nl/themas_en_dossiers/veiligheid_en_criminaliteit/wapens/categorie_n/verboden

[27] https://etaamb.openjustice.be/nl/koninklijk-besluit-van-17-november-2006_n2006000924.html

zak hebben, maar ik wil een grondig onderzoek om de voor- en nadelen te kennen. En om te weten of het echt een impact heeft."[28] Het onderzoek loopt tot begin 2026.

In reactie hierop schreef in september 2025 een groep verenigde belangenorganisaties een open brief aan minister Beenders. De schrijvers benadrukken de complexiteit van seksueel geweld en uiten hun bezorgdheid over het voorstel om pepperspray te legaliseren als onderdeel van een totaalaanpak. De organisaties stellen dat pepperspray geen structurele oplossing biedt, leidt tot 'victim blaming', en een vals gevoel van veiligheid creëert. Ze stellen voor om de focus te verleggen van slachtoffer- naar dadergerichte maatregelen door expertise te centraliseren, preventie via onderwijs te versterken, vroege screening en opvolging van potentiële daders in te voeren, en maatschappelijke bewustwordingscampagnes op te zetten. Daarnaast pleiten ze voor verbeterde gerechtelijke procedures, veilige publieke ruimtes, en uitgebreide nazorg voor slachtoffers.[29]

1.5.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray

Er is in België geen totaaloverzicht van (illegale) bezit van pepperspray. Voorbeelden tonen wel aan dat pepperspray geregeld wordt aangetroffen bij controles of incidenten. Het gaat bijvoorbeeld om illegale wapenhandel of bezit van pepperspray bij personen die andere misdrijven plegen, zoals woninginbraken of drugsdelicten.[30]

Daadwerkelijk gebruik van pepperspray door daders komt ook voor in België. Zo was er in 2019 een incident op muziekfestival Tomorrowland waarbij zakkenrollers pepperspray gebruikten tegen politieagenten. Naast de drie politieagenten die hierbij in het gezicht werden gespoten, meldden zich 16 festivalgangers en vier beveiligingsmedewerkers bij de eerste hulp vanwege de pepperspray.[31] Het Belgische Antigifcentrum rapporteert jaarlijks over consulten uitgesplitst naar oorzaak, waarbij in de categorie 'Wapens, traangas en zelfverdedigingssprays' in 2022 61 gevallen werden geregistreerd, waaronder 17 kinderen.[32]

---

28 https://www.nieuwsblad.be/politiek/minister-beenders-zet-deur-open-voor-legalisering-pepperspray-ik-ben-achterovergevallen-van-het-onveiligheidsgevoel-bij-vrouwen/89464740.html

29 https://www.femma.be/nl/artikels/standpunten/de-shift-van-slachtoffer-naar-pleger

30 Koen Baumers. (2025, September 11). Regelmatig ongevallen met pepperspray in België, en één land draaide legalisering zelfs terug: waarom is pepperspray illegaal? Het Nieuwsblad. https://www.nieuwsblad.be/binnenland/minister-wil-pepperspray-bij-ons-legaliseren-maar-dit-gebeurde-er-in-landen-waar-het-wel-toegelaten-werd/89669644.html
https://www.politieantwerpen.be/zoeken?query=pepperspray
https://www.standaard.be/nieuws/brusselse-politie-neemt-illegale-wapens-in-beslag/47989752.html

31 https://www.om-mp.be/nl/article/persbericht-antwerpen-cijfers-na-eerste-weekend-tomorrowland

32 https://www.centreantipoisons.be/sites/default/files/imce/Jaarverslag%202022%20FR_0.pdf

1.6 Denemarken

1.6.1 Wettelijk kader

Pepperspray is juridisch geclassificeerd als 'wapen' onder de Våbenloven (Wapenwet).[33] Sinds 1 februari 2021 kunnen in Denemarken alleen personen met 'een bijzondere behoefte aan bescherming' een vergunning voor pepperspray verkrijgen (Våbenloven §6b, lid 1), bijvoorbeeld vanwege stalking, een relationeel conflict of eergerelateerd geweld.[34] Bij de beoordeling van de aanvraag onderzoekt de politie of er sprake is van een concreet, verhoogd risico op een gewelddadige aanval en of pepperspray een passend en effectief middel is. Daarnaast wordt gekeken of de aanvrager fysiek en praktisch in staat is om pepperspray verantwoord te gebruiken. In dit kader vindt ook een persoonlijke achtergrondcontrole plaats: op basis van de bij de politie bekende gegevens wordt beoordeeld of het veilig is om de aanvrager toegang te geven tot pepperspray. Als er aanwijzingen zijn dat pepperspray kan worden misbruikt, wordt geen vergunning verleend.

Met een verleende vergunning mag de houder (18+) pepperspray kopen, bezitten en bij zich dragen, zowel thuis als in openbare ruimtes. Het gebruik is strikt beperkt tot situaties van rechtmatige zelfverdediging: wanneer de houder zelf of iemand anders daadwerkelijk wordt aangevallen en het gebruik van pepperspray noodzakelijk is om de aanval af te wenden (noodweer). Gebruik in andere situaties, zoals om ongewenste personen af te schrikken of straffen zonder directe aanval, is verboden en kan leiden tot strafvervolging. Pepperspray moet altijd veilig worden opgeborgen, buiten het bereik van onbevoegden, maar mag vanwege het verdedigingsdoel wel op een plaats worden bewaard door de vergunninghouder waar het snel toegankelijk is.

1.6.2 Overwegingen

In Denemarken bestaat een breed maatschappelijk en politiek bewustzijn ten aanzien van risico's zoals huiselijk geweld, seksueel geweld en straatintimidatie waaraan veel Deense vrouwen worden blootgesteld.[35] Naar deze fenomenen wordt in Denemarken regelmatig onderzoek gedaan.[36] Dit bewustzijn heeft geleid tot verschillende beleidsinitiatieven en een landelijk actieplan.[37] Het al dan niet toestaan van pepperspray is in dit kader aan de orde geweest en kwam voort uit verzoeken van sommige vrouwen om zichzelf te kunnen beschermen, zo bleek uit een gesprek met Deense politiemedewerkers. Zij wezen erop dat het grootste probleem voor vrouwveiligheid zich concentreert rondom persistent huiselijk geweld. Deense vrouwen die daarmee te maken hebben, lopen het hoogste risico op ernstig lichamelijk en psychisch letsel.

Eind 2018 besloot de Deense regering tot een wetswijziging waarmee burgers die 18 jaar of ouder zijn zonder toestemming van de politie pepperspray mochten

---

33 https://danskelove.dk/v%C3%A5benloven/6b
34 https://politi.dk/en/services-and-permits/weapons/pepper-spray
35 https://levudenvold.dk/media/jk1deljg/lev-uden-vold_%C3%A5rsmagasin_2024_rettet.pdf
36 https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2024/05/Offerrapport-2005-2023.-Hovedtal.pdf
https://dkr.dk/materialer/vold-og-voldtaegt/offerundersoegelsen-2005-2024
37 https://www.digmin.dk/Media/638234619918283183/Handlingsplan%20mod_partnervold_og_partnerdrab_2023-2026_tilgaengelig.pdf

aanschaffen voor gebruik in hun eigen woning. Personen met een bijzondere beschermingsbehoefte van de politie konden toestemming krijgen om pepperspray in het openbaar te bezitten en bij zich te dragen. Over deze wetswijziging bestond bij aanvang maatschappelijke discussie en verdeeldheid. Vanuit de politie werd gewezen op mogelijk misbruik van de nieuwe regeling, omdat aankoop en bezit hierdoor veel eenvoudiger zouden worden. Op 1 januari 2019 trad de wet in werking.

In oktober 2020 werd de wetswijziging geëvalueerd. De belangrijkste constatering was dat in 2019 (het jaar van de versoepeling van het pepperspraybeleid) het aantal veroordelingen gerelateerd aan gebruik pepperspray verdubbelde ten opzichte van 2018, namelijk van 893 naar 1660 zaken. Uit een vergelijking met cijfers uit 2016 en 2017 werd afgeleid dat ook ten opzichte van die jaren het illegaal pepperspraygebruik in 2019 significant was toegenomen.[38]

Uit het onderzoek bleek dat 9 zaken waarin pepperspray werd gebruikt konden worden gekwalificeerd als zelfverdediging. In 8 daarvan werd pepperspray daadwerkelijk gebruikt, in één zaak werd het busje pepperspray getoond, wat in dat geval voldoende bleek. In het onderzoeksrapport staan deze zaken kort beschreven. Hieruit kunnen we opmaken dat in 5 van de 9 gevallen er sprake was van een vrouwelijk slachtoffer dat zich met pepperspray verweerde tegen een ex-man/vriend (4) en man (1).[39]

Op basis van deze evaluatie besloot de Deense regering om (thuis)bezit zonder vergunning terug te draaien.

1.6.3 Evaluatie van ervaringen met pepperspray

Denemarken bevindt zich qua beleidservaring met pepperspray in een unieke positie. Het land heeft, zoals beschreven, het beleid korte tijd omgezet van een verbod naar legalisering van thuisbezit en vergund bezit in de openbare ruimte. Na ruim een jaar zijn zij daarop teruggekomen door legaal thuisbezit van pepperspray af te schaffen. De Deense Raad voor Misdaadpreventie schreef op basis van de evaluatie een advies waarin enkele argumenten werden opgesomd:

> "De Raad voor Misdaadpreventie heeft in zijn advies onder meer aangegeven dat de Raad in september 2018 tijdens de hoorzitting over het wetsvoorstel voor de pepperspraygeregeling heeft aangegeven dat men moet afzien van een algemene legalisering van pepperspray, omdat er "goede redenen waren om aan te nemen dat het wetsvoorstel zou kunnen leiden tot een escalatie van geweld".
>
> De Raad voor Misdaadpreventie heeft aangegeven dat hoe meer wapens er onder de bevolking aanwezig zijn, hoe gemakkelijker het voor criminelen is om eraan te komen, dat wanneer een potentiële dader kan verwachten met pepperspray te worden geconfronteerd, dit van invloed kan zijn op zijn overwegingen of hij zelf een wapen moet meenemen een wapen, dat een wapen tegen hemzelf kan worden gebruikt, dat het geweldsmonopolie moet worden gehandhaafd en dat alleen de politie, die is opgeleid

[38] https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/reu/bilag/596/index.htm, pp.10-11.
[39] https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/reu/bilag/596/index.htm, pp.11-13.

> in het gebruik van geweld met zo min mogelijk middelen, wettelijk toegang tot wapens mag hebben, dat er een risico op ongevallen bestaat wanneer wapens/pepperspray in particuliere woningen aanwezig zijn, dat legale pepperspray kan worden gebruikt in strijd met de regels.
>
> De Raad heeft aangegeven dat de drie belangrijkste bezwaren van de Raad tegen de regeling zijn dat het geweldsmonopolie behouden moet blijven en dat alleen de politie, die is opgeleid in het gebruik van geweld met zo min mogelijk middelen, legale toegang tot wapens moet hebben, dat de regeling een risico op escalatie van conflicten en ongelukken met zich meebrengt en dat de grenzen van wettige zelfverdediging in de praktijk moeilijk te beoordelen zijn.
>
> De Raad heeft voorts opgemerkt dat de bezwaren zijn gebaseerd op het streven van de Raad naar een zo laag mogelijk criminaliteitscijfer in de samenleving en dat een manier om dat te bereiken is om het aantal wapens in de samenleving te beperken.
>
> Ten slotte stelt de Raad dat de objectieve veiligheid in de zin van blootstelling aan criminaliteit verondersteld wordt laag te zijn en dat om bovengenoemde redenen de kans dat een particulier een aanval effectief kan afweren met pepperspray ook klein is. De subjectieve veiligheid in de zin van de ervaren veiligheid kan eventueel worden beïnvloed, maar kan vermoedelijk effectiever worden beïnvloed door persoonlijke relaties met familie en buren, eventueel door middel van buurtpreventie-achtige regelingen."[40]

In aansluiting op het advies van de Raad voor Misdaadpreventie werkt de Deense overheid de laatste jaren (vanaf 2023) vanuit een andere meer holistische aanpak van geweld tegen vrouwen, waaronder meer focus op de aanpak van (potentiële) daders.[41] Zo wordt er volgens de Deense politie inmiddels gebruik gemaakt van enkelbanden bij gewelddadige ex-partners. Hiermee kan de politie snel reageren wanneer ex-partners de afspraken overtreden en zich onrechtmatig begeven in de omgeving van hun ex. Daarnaast moeten personen die zijn veroordeeld voor stalking gedurende langere tijd deelnemen aan gedragstherapie. De resultaten hiervan zouden positief zijn in de zin dat de situatie voor de betreffende vrouwen in Kopenhagen hierdoor zou zijn verbeterd.

[40] https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/reu/bilag/596/index.htm, pp.18-19. Vertaald met Deepl Pro.

[41] https://www.digmin.dk/Media/638234619918283183/Handlingsplan%20mod_partnervold_og_partnerdrab_2023-2026_tilgaengelig.pdf

2 Conclusies

Deze verkenning vergeleek het pepperspraybeleid van vijf landen met elkaar. Het beleid in de onderzochte landen verschilt van elkaar. Ten eerste maken landen verschillende keuzes op het vlak van legale aankoop, bezit en dragen van pepperspray (zie tabel 1). De argumenten hiervoor lopen uiteen van 'burgers moeten een niet-dodelijk alternatief hebben om zich bij noodweer te kunnen verdedigen' (Oostenrijk) tot 'het geweldsmonopolie moet zoveel mogelijk bij de staat blijven' (Denemarken). Ten tweede verwijzen alle landen naar noodweer als mogelijk rechtmatig gebruik van het (verboden) middel. Uiteraard kan in alle landen alleen de rechter oordelen of sprake was van noodweer, waarbij de rechter toetst op de proportionaliteit (stond het middel in verhouding tot de dreiging?) en subsidiariteit (waren er andere, minder zware middelen voorhanden?).

Tabel 1. Regels aankoop, bezit, dragen en gebruik pepperspray per land (zoals geldig in november 2025).

Land	**Aankoop en bezit**	**Dragen**	**Gebruik**
Duitsland	Toegestaan als Tierabwehrspray.	Toegestaan, behalve in wapenvrije zones.	Bij noodweer.
Oostenrijk	Toegestaan vanaf 18 jaar.	Toegestaan, behalve in wapenvrije zones.	Bij noodweer.
België	Verboden.	Verboden.	Verboden. Wordt beschouwd als gebruik verboden wapen.
Frankrijk	Binnenshuis toegestaan vanaf 18 jaar.	Verboden. Uitzondering op het verbod mogelijk bij motif légitime.	Verboden. Indien sprake van motif légitime of binnenshuis, dan alleen bij noodweer.
Denemarken	Verboden. Uitzondering op het verbod via vergunning mogelijk bij specifieke gevallen.	Verboden. Uitzondering op het verbod via vergunning mogelijk bij specifieke gevallen.	Verboden. Indien vergunning dan alleen bij noodweer.

In de derde plaats wordt er in alle landen terughoudend geadviseerd tot zelfbewapening met pepperspray. In Duitsland raadt de politie het zelfs ten zeerste af.

Uit het onderzoek van het WODC uit 2012 naar gebruik pepperspray door de politie kan worden afgeleid dat het moeilijk is om pepperspray effectief te gebruiken, dat het zelfs voor getrainde politieambtenaren een uitdaging is, en dat het gebruik verschillende risico's kent, ook voor de gebruiker zelf. De Duitse politie raadt het gebruik van pepperspray door burgers om die redenen dan ook af. Het WODC-onderzoek is, zover kon worden nagegaan, de meest uitgebreide studie naar het gebruik van pepperspray door de politie.

Uit de Deense beleidsevaluatie naar het bezit en gebruik van pepperspray door burgers blijkt dat de verruiming per saldo veel meer negatieve incidenten heeft opgeleverd dan aan nuttig gebruik waarvoor het beleid oorspronkelijk bedoeld was. Ook blijkt dat er veel nadelen kleven aan verruiming van het beleid, zoals een forse toename van incidenten en een beperkte winst voor de doelgroep waar het beleid voor bedoeld was, namelijk vrouwen.

3 Bronnenlijst

Antigifcentrum / Centre Antipoisons. (2023). *Jaarverslag 2022*. https://www.centreantipoisons.be/sites/default/files/imce/Jaarverslag%202022%20FR_0.pdf

ARAG. (z.d.). *Pfefferspray und Notwehr*. ARAG Rechtsschutzversicherung. https://www.arag.de/rechtsschutzversicherung/privatrechtsschutz/pfefferspray-notwehr/

Belgisch Staatsblad / Moniteur belge. (2006). *Wet van 8 juni 2006 betreffende de regeling van economische en individuele activiteiten met wapens*. https://etaamb.openjustice.be/nl/wet-van-08-juni-2006_n2006009449.html

Belgisch Staatsblad / Moniteur belge. (2006). *Koninklijk besluit van 17 november 2006 inzake wapenwetgeving*. https://etaamb.openjustice.be/nl/koninklijk-besluit-van-17-november-2006_n2006000924.html

Bundesministerium des Innern und für Heimat. (2025). *Waffenrecht: Evaluierung.* https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/kurzmeldungen/DE/2025/09/waffenrecht-evaluierung.html

Danskelove.dk. (z.d.). *Våbenloven § 6 b*. https://danskelove.dk/v%C3%A5benloven/6b

De Groene Amsterdammer. (2025, 18 juni). De Oostenrijkse wapenwet staat ter discussie. https://www.groene.nl/artikel/de-oostenrijkse-wapenwet-staat-ter-discussie

De Standaard. (2018, 27 juli). Brusselse politie neemt illegale wapens in beslag. https://www.standaard.be/nieuws/brusselse-politie-neemt-illegale-wapens-in-beslag/47989752.html

Det Kriminalpræventive Råd. (2025). *Offerundersøgelsen 2005–2024*. https://dkr.dk/materialer/vold-og-voldtaegt/offerundersoegelsen-2005-2024

Digitaliserings- og Ligebehandlingsministeriet. (2023). *Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab 2023–2026*. https://www.digmin.dk/Media/638234619918283183/Handlingsplan%20mod_partnervold_og_partnerdrab_2023-2026_tilgaengelig.pdf

Deutscher Bundestag. (2018, 14 september). *Drucksache 19/4317*. https://dserver.bundestag.de/btd/19/043/1904317.pdf

Femma. (2025, 16 september). De shift van slachtoffer naar pleger. https://www.femma.be/nl/artikels/standpunten/de-shift-van-slachtoffer-naar-pleger

FOD Justitie België. (z.d.). *Categorie N: Verboden wapens.* https://justitie.belgium.be/nl/themas_en_dossiers/veiligheid_en_criminaliteit/wapens/categorie_n/verboden

Folketinget. (2020, 1 oktober). *REU, alm. del, bilag 596*. https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/reu/bilag/596/index.htm

Gesetze im Internet. (z.d.). *Waffengesetz (WaffG 2002).* https://www.gesetze-im-internet.de/waffg_2002/BJNR397010002.html

Het Nieuwsblad. (2025, 10 september). Minister Beenders zet deur open voor legalisering pepperspray: "Ik ben achterovergevallen van het onveiligheidsgevoel bij vrouwen". *Het Nieuwsblad*. https://www.nieuwsblad.be/politiek/minister-beenders-zet-deur-open-voor-legalisering-pepperspray-ik-ben-achterovergevallen-van-het-onveiligheidsgevoel-bij-vrouwen/89464740.html

Het Nieuwsblad. (2025, 11 september). Regelmatig ongevallen met pepperspray in België, en één land draaide legalisering zelfs terug: Waarom is pepperspray illegaal? https://www.nieuwsblad.be/binnenland/minister-wil-pepperspray-bij-ons-legaliseren-maar-dit-gebeurde-er-in-landen-waar-het-wel-toegelaten-werd/89669644.html

Justitsministeriet. (2024). *Offerrapport 2005–2023: Hovedtal*. https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2024/05/Offerrapport-2005-2023.-Hovedtal.pdf

Lev Uden Vold. (2024). *Årsmagasin 2024*. https://levudenvold.dk/media/jk1deljg/lev-uden-vold_%C3%A5rsmagasin_2024_rettet.pdf

Legifrance. (z.d.). *LEGIARTI000052208392*. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000052208392

Legifrance. (z.d.). *LEGIARTI000006417218*. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000006417218

NOS. (2025, 10 juni). Schietpartij op Oostenrijkse school: Tien slachtoffers in 17 minuten. https://nos.nl/artikel/2570625-schietpartij-op-oostenrijkse-school-tien-slachtoffers-in-17-minuten

Openbaar Ministerie – Parket Antwerpen. (2019, 26 juli). *Persbericht Antwerpen: Cijfers na eerste weekend Tomorrowland*. https://www.om-mp.be/nl/article/persbericht-antwerpen-cijfers-na-eerste-weekend-tomorrowland

Politie Antwerpen. (z.d.). *Zoekresultaten voor "pepperspray".* https://www.politieantwerpen.be/zoeken?query=pepperspray

Polizei Berlin. (z.d.). *Gewaltprävention und Waffenrecht.* https://www.berlin.de/polizei/aufgaben/praevention/gewalt/artikel.780097.php

Polizei-Beratung. (z.d.). *Gewalt unterwegs: Tipps zur Vermeidung von Gefahrensituationen*. https://www.polizei-beratung.de/themen-und-tipps/gewalt/gewalt-unterwegs/

Politiet. (z.d.). *Pepper spray*. https://politi.dk/en/services-and-permits/weapons/pepper-spray

Republik Österreich. (z.d.). *Waffengesetz 1996 (WaffG)*. Rechtsinformationssystem des Bundes (RIS). https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10006016&FassungVom=2025-10-13

Republik Österreich. (z.d.). *Sicherheitspolizeigesetz (SPG)*. Rechtsinformationssystem des Bundes (RIS). https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Gesetzesnummer=10005792&Abfrage=Bundesnormen

Republik Österreich. (z.d.). *Waffenrecht*. https://www.oesterreich.gv.at/de/themen/gesetze_und_recht/waffenrecht/Seite.2450220

Service-Public.fr. (z.d.). *Armes : Règles de détention, port et transport (F2248)*. https://www.service-public.gouv.fr/particuliers/vosdroits/F2248

Small Arms Survey. (2018, 18 juni). *Global firearms holdings*. https://www.smallarmssurvey.org/database/global-firearms-holdings

Stadt Leipzig. (2021, 30 juni). *Bericht Auswertung WVZ SMI-PO*. https://static.leipzig.de/fileadmin/mediendatenbank/leipzig-de/Stadt/02.3_Dez3_Umwelt_Ordnung_Sport/32_Ordnungsamt/KPR/Bericht_Auswertung-WVZ_SMI-PO.pdf

WODC. (2012). Politiële bewapening in perspectief. Over gebruik en effectiviteit van pepperspray & wapenstok. https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/1960